

СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ

*Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції*

10
КВІТНЯ
2026

м. Харків

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОГНОЗІЇ ТА НУТРИЦІОЛОГІЇ

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL ACADEMY OF HIGHER EDUCATION OF SCIENCES OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
DEPARTMENT OF PHARMACOGNOSY AND NUTRICIOLOGY

**СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ
В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ
ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ**

**CURRENT APPROACHES OF PHARMACEUTICAL SCIENCE IN
DEVELOPMENT AND STANDARDIZATION OF MEDICINES AND
DIETARY SUPPLEMENTS THAT CONTAIN COMPONENTS OF
NATURAL ORIGIN**

**Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

**The Proceedings of the VIII International Scientific and Practical
Internet-Conference**

ХАРКІВ
KHARKIV
2026

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОГНОЗІЇ ТА НУТРИЦІОЛОГІЇ

**СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ
В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ
ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ**

**Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

10 квітня 2026 року
м. Харків

Харків
2026

Електронне видання мережне

Редакційна колегія: О. С. Кухтенко, О. А. Рубан, Н. П. Половко,
В. С. Кисличенко, О. О. Іосипенко

*Конференція зареєстрована у Державній науковій установі
«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»
(УкрІНТЕІ), посвідчення № 818 від 17 листопада 2025 р.*

С 89 *Сучасні досягнення фармацевтичної науки в створенні та стандартизації лікарських засобів і дієтичних добавок, що містять компоненти природного походження: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Харків, 10 квітня 2026 р.). – Електрон. дані. – Х.: НФаУ, 2026. – 330 с. – Назва з тит. екрана.*

У збірнику розглянуто теоретичні та практичні аспекти розробки, виробництва лікарських засобів рослинного походження і дієтичних добавок, контролю якості, стандартизації лікарських засобів рослинного походження та визначення безпечності дієтичних добавок, а також їх реалізації в умовах сучасного фармацевтичного ринку.

Для широкого кола науковців, магістрантів, аспірантів, докторантів, викладачів вищих фармацевтичних та медичних навчальних закладів, співробітників фармацевтичних підприємств, фармацевтичних фірм.

Друкується в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Матеріали подаються мовою оригіналу. Матеріали пройшли антиплагіатну перевірку за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.

УДК 615.1: 615.32: 615.07

© НФаУ, 2026

© Колектив авторів, 2026

3. *Malva* species: Insights on its chemical composition towards pharmacological applications / Javad Sharifi-Rad, Guiomar Melgar-Lalanne, Alan Javier Hernández-Álvarez et al. *Phytotherapy Research*. 2020. Vol. 34, Issue3. P. 546-567.
4. *Study of chemical (macroelement) composition of plants growing in Kostanay Region* / S. Mukhtubayeva, A. Myrzagaliyeva, M. Zhumagul et al. *BIO Web of Conferences* 100. 2024. P. 04042.
5. Titei V., Teleuț A. Introduction and Economical Value of Some Species of the *Malvaceae* Family in the Republic of Moldova. *Agriculture for Life Life for Agriculture. Conference Proceedings*. 2018. Vol. 1 (1). P. 126-133.

КІЛЬКІСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛІФЕНОЛЬНИХ СПОЛУК У ПЛОДАХ ТА КВІТКАХ *PRUNUS SPINOSA* L.

Чолак І.С., Карпюк У.В.

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ,
Україна**

Вступ. Одним з сучасних завдань фармацевтичної промисловості є пошук перспективних рослинних джерел за рахунок дикорослих рослин з багатим хімічним складом, достатньою сировинною базою та широким їх використанням в народній медицині. З цією метою нами було досліджено сировину терену дикого (*Prunus spinosa* L.) – багаторічного колючого, гіллястого чагарника, який належить до родини Розоцвітих, роду *Prunus*, що є одним із предків *P. domestica* (слива садова). Рослина має достатню сировинну базу на території України. Росте в Карпатах, правобережних районах Полісся, західних лісостепових районах, на передгірних та гірських районах Криму.

За літературними даними, однією з основних груп біологічно активних речовин плодів *Prunus spinosa* L. є поліфенольні речовини (флавоноїди, антоціани, фенольні кислоти, дубильні речовини), які проявляють антимікробну, антиоксидантну, протизапальну, антигемолітичну, пробіотичну та гіпохолестеринемічну дію [1,3,4,5]. Однак подальший аналіз літератури показав, що вміст поліфенольних сполук в квітках рослини практично не вивчений.

Тому актуальність роботи полягає в детальному дослідженні квіток терену колючого з метою їхньої стандартизації, що дозволить більш широко офіційно використовувати дану сировину у фармацевтичній практиці.

Метою нашої роботи було дослідження суми поліфенольних сполук в плодах та квітках *Prunus spinosa* L.

Матеріали та методи. Об'єктом вивчення були плоди та квітки *Prunus spinosa* L., зібрані в Полтавській області, в околицях села Градизьк у 2023-2024 рр. Плоди збирали у фазі повної стиглості, а квітки – під час активного цвітіння. Сировина висушувалась за кімнатної температури.

За допомогою загальновідомих якісних реакцій встановлювали якісний склад фенольних сполук в водних та водно-спиртових екстрактах плодів та квіток *Prunus spinosa* L.; кількісний вміст поліфенолів визначали **методом**

Фоліна-Чокальтеу [2]. Метанольні екстракти з плодів і квіток отримували методом мацерації. Загальний вміст фенольних сполук визначали, змішуючи 0,5 мл метанольного екстракту з 0,5 мл реактиву Фоліна-Чокальтеу. Через 3 хв додавали 10 мл розчину натрій карбонату (75 г/л) і 5 мл води, перемішували й витримували 1 год у темряві.

Перед проведенням спектрофотометричних вимірювань досліджуваних розчинів була створена калібрувальна крива залежності концентрації галової кислоти від оптичної густини розчину.

Вимірювання оптичної густини екстрактів здійснювали за допомогою спектрофотометричного методу при 750 нм. Результати виражали у мг еквівалента галової кислоти на грам сухої маси (мг/г). Дослідження проводили тричі.

Результати та їх обговорення. Проведені якісні реакції у водних та водно-спиртових екстрактах плодів і квіток *P. spinosa* L. дозволили визначити спільні риси у складі біологічно активних речовин. В обох органах рослини підтверджено наявність флавоноїдів, дубильних речовин, зв'язаної та вільної елагової кислоти.

Флавоноїди виявлені як у плодах, так і в квітках, але при взаємодії з розчином ваніліну в кислоті хлоридній концентрованій у плодах забарвлення було червоно-рожевим, тоді як у квітках – жовтим. Це може свідчити про те, що в плодах флавоноїди можуть бути представлені катехінами та антоціанами (попередники конденсованих дубильних речовин); а в квітках – флавонами та флавонолами. Також у екстрактах з квіток терену була проведена реакція з розчином луку, у результаті якої утворилося яскраво-жовте забарвлення (флаволи та флавоноли); у екстрактах з плодів ця реакція не дала позитивного результату. Крім того, у досліджуваних видах сировини встановлена наявність дубильних речовин, а також зв'язаної та вільної елагової кислоти.

В результаті кількісного визначення суми поліфенолів в метанольних екстрактах плодів і квіток *Prunus spinosa* L. було встановлено, що вміст фенольних сполук у різних видах сировини терену відрізняється. Зокрема, найвища концентрація поліфенолів була виявлена у квітках терену, де їхній вміст становив $137,65 \pm 1,62$ мг/г сухої сировини. Водночас плоди терену також містять значну, але нижчу кількість фенольних сполук – $110,97 \pm 2,35$ мг/г сухої сировини.

Висновки. Отримані дані вказують на те, що як квітки, так і плоди терену є цінним джерелом поліфенолів, які можуть виконувати важливу роль у профілактиці оксидативного стресу та пов'язаних із ним захворювань. Високий вміст фенольних сполук у цих частинах рослини свідчить про їхній потенціал для використання у виробництві лікарських препаратів, дієтичних добавок і функціональних харчових продуктів.

Список літератури:

1. Biochemical properties of partially purified polyphenol oxidase and phenolic compounds of *Prunus spinosa* L. subsp. *dasyphylla* as measured by HPLC-UV / N. Baltas et al. International journal of food properties. 2017. P. 1377-1391.

2. Germinated grains – Sources of bioactive compounds / O. N. Donkor et al. Food chemistry. 2012. Vol. 135, no. 3. P. 950–959.
3. Phenolic composition, antioxidant, anti-enzymatic, antimicrobial and prebiotic properties of *Prunus spinosa* L. fruits / M. Marčetić et al. Foods. 2022. Vol. 11, no. 20. P. 3289.
4. Phenolic compounds of blackthorn (*Prunus spinosa* L.) and influence of in vitro digestion on their antioxidant capacity / R. Pinacho et al. Journal of functional foods. 2015. Vol. 19, A. P. 49–62.
5. Wild italian *Prunus spinosa* L. fruit exerts in vitro antimicrobial activity and protects against in vitro and in vivo oxidative stress / L. Pozzo et al. Foods. 2019. Vol. 9, no. 1. P. 5.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПОНЕНТІВ ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ ПРИ ЛІКУВАННІ ОЖИРІННЯ

Шановал Т.О.

**Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика,
м. Київ, Україна**

Вступ. З огляду на зростаючу поширеність ожиріння та обмеження у доступності традиційної фармакотерапії, особливо в умовах України під час війни та соціально-економічної нестабільності, актуальним стає пошук додаткових, безпечних і ефективних стратегій контролю маси тіла. Засоби природного походження, включно з рослинними екстрактами, харчовими волокнами та фітокомплексами, представляють перспективну альтернативу або доповнення до класичних медикаментозних методів. Їхня дія, за даними зарубіжних і обмежених національних досліджень, полягає у зменшенні апетиту, модифікації всмоктування нутрієнтів, стимуляції метаболічних процесів та підтримці термогенезу, що робить їх корисними для комплексного ведення ожиріння. Крім того, інтеграція таких засобів у фармацевтичну практику може сприяти більш доступному і швидкодоступному контролю метаболічних ризиків серед населення, підвищуючи ефективність профілактики та лікування ожиріння. Враховуючи сучасні виклики охорони здоров'я, дослідження потенціалу засобів природного походження у фармакотерапії ожиріння є актуальним напрямом для розвитку міждисциплінарних моделей ведення хронічних захворювань, зокрема ожиріння.

Матеріали та методи. Проведено аналіз наукових публікацій, індексованих у базах даних PubMed та Google Scholar, опублікованих протягом останніх 5 років. Пошук здійснювали за ключовими словами, що стосуються використання компонентів природного походження в лікуванні ожиріння. У дослідженні застосовано оглядовий, аналітичний та бібліографічний методи.

Результати та їх обговорення. Аналіз наукових публікацій, індексованих у базах даних PubMed та Google Scholar показав, що перспективними компонентами природного походження у складі засобів для контролю маси тіла є рослинні екстракти (гарцинії камбоджійської, зеленого чаю, артишоку), кофеїнвмісні інгредієнти (гуарана), L-карнітин,

ЗАСТОСУВАННЯ КАНАБІНОЇДІВ ПРИ ЛІКУВАННІ ХРОНІЧНОГО НЕЙРОПАТИЧНОГО БОЛЮ <i>Хоменко У.О., Хайтович М.В.</i>	298
ЕЛЕМЕНТНИЙ СКЛАД МАЛЬВИ КУЧЕРЯВОЇ І МАЛЬВИ МЕЛЮКИ ТРАВИ <i>Хомишак Н. Р., Марчишин С. М.</i>	299
КІЛЬКІСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛІФЕНОЛЬНИХ СПОЛУК У ПЛОДАХ ТА КВІТКАХ <i>PRUNUS SPINOSA</i> L. <i>Чолак І.С., Карпюк У.В.</i>	301
ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПОНЕНТІВ ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ ПРИ ЛІКУВАННІ ОЖИРІННЯ <i>Шаповал Т.О.</i>	303
РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОРГАНІЧНИХ КИСЛОТ У КАЛИНИ ЗВИЧАЙНОЇ ПЛОДІВ ЕКСТРАКТІ РІДКОМУ <i>Шпичак О.С., Хворост О.П., Скребцова К.С., Криськів О.С.</i>	305
ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕНЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФАРМАКОГНОСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ БАГАТОРІЧНИХ АДВЕНТИВНИХ ВИДІВ РОДУ <i>HELIANTHUS</i> L. (ASTERACEAE) В КИЇВСЬКОМУ МЕГАПОЛІСІ <i>Щербакова О.Ф., Новосад К.В., Новосад В.В., Каліста М.С.</i>	306
ОГЛЯД ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН З ПРОСТАТОПРОТЕКТОРНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ <i>Щокіна К.Г., Тіщенко І.Ю., Міщенко В.І.</i>	308

Наукове електронне видання мережне

**СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ
В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ
ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ**

**Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

10 квітня 2026 року
м. Харків

Відповідальна за випуск
Іосипенко Олена Олександрівна

Комп'ютерний набір та верстка
Іосипенко Олена Олександрівна

Оформлення обкладинки
Смелова Наталія Миколаївна

Національний фармацевтичний університет
вул. Г. Сковороди, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серії ДК № 3420 від 11.03.2009